

CZEŚĆ I

Odpowiedzi maturzysty mogą przybierać różną formę językową, ale ich sens musi być zgodny z tekstem. Oceniając pracę maturzysty, należy stosować wskazaną punktację.

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji	Rozumienie czytanego tekstu

Zadanie 1. (0-2)

Korzystanie z informacji	Odczytywanie sensu fragmentu tekstu
--------------------------	-------------------------------------

Przykładowa odpowiedź:

- w celach inwestycyjnych
- dla zaspokajania potrzeby obcowania z pięknem
- dla pokazania swojej pozycji w społeczeństwie
- aby ochronić starocie przed zniszczeniem

2 p. za podanie czterech przyczyn

1 p. za podanie trzech przyczyn

0 p. za odpowiedź niepełną lub brak odpowiedzi

Zadanie 2. (0-2)

Korzystanie z informacji	Odczytywanie intencji autora, rozumienie głównej myśli fragmentu
--------------------------	--

Przykładowa odpowiedź:

Co kolekcjonowano dawniej?	Co zbiera się współcześnie?
- dzieła sztuki - wypchane zwierzęta - przedmioty egzotyczne	- zdjęcia rodzinne - pamiątki z podróży - książki ulubionych autorów

2 p. za poprawne wypełnienie obu kolumn tabeli

1 p. za poprawne wypełnienie jednej kolumny

0 p. za odpowiedź niepełną, niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 3. (0-1)

Korzystanie z informacji	Odczytywanie sensu fragmentu tekstu
--------------------------	-------------------------------------

Przykładowa odpowiedź:

Łączy je to, że kolekcjonowane przedmioty wyszły już z użytku, zostały zastąpione nowszymi zamiennikami.

1 p. za poprawną odpowiedź

0 p. za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 4. (0-1)

Korzystanie z informacji	Selekcjonowanie informacji
--------------------------	----------------------------

Przykładowa odpowiedź:

Różnica polega na innym sposobie zdobywania rzeczy do kolekcji. Zwykły kolekcjoner zbiera je przy okazji, prawdziwy kolekcjoner poświęca dużą część swojego czasu na poszukiwania nowych eksponatów.

1 p. za poprawną odpowiedź

0 p. za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 5. (0-1)

Korzystanie z informacji	Odczytywanie sensu fragmentu tekstu
--------------------------	-------------------------------------

Przykładowa odpowiedź:

Cecha ta to kreatywność.

1 p. za poprawną odpowiedź

0 p. za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 6. (0-1)

Korzystanie z informacji	Odczytywanie znaczenia związków frazeologicznych
--------------------------	--

Przykładowa odpowiedź:

Oswoić otaczającą rzeczywistość to znaczy zapanować nad otoczeniem, podporządkować je sobie.

1 p. za poprawną odpowiedź

0 p. za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 7. (0-2)

Korzystanie z informacji	Odtwarzanie argumentacji autora
--------------------------	---------------------------------

Przykładowa odpowiedź:

Kolekcjonerstwo daje możliwość nawiązania nowych znajomości.

Oglądanie i podziwianie zbiorów kolekcjonera przez innych.

2 p. za podanie dwóch poprawnych argumentów

1 p. za podanie jednego poprawnego argumentu

0 p. za niepoprawne argumenty lub brak odpowiedzi

Zadanie 8. (0-2)

Korzystanie z informacji	Rozpoznawanie charakterystycznych cech stylu i języka tekstu
--------------------------	--

Przykładowa odpowiedź:

D.

Właściwości stylu:

- cytowanie opinii znanych ludzi,
- obecność słownictwa nacechowanego emocjonalnie.

2 p. za rozpoznanie stylu i wskazanie jego dwóch cech

1 p. za rozpoznanie stylu

0 p. za odpowiedzi nieprawidłowe lub ich brak

Zadanie 9. (0-2)

Korzystanie z informacji	Odczytywanie i uzasadnianie intencji autora
--------------------------	---

Przykładowa odpowiedź:

Autor posługuje się cytatami i nazwiskami, aby uwiarygodnić swoje opinie i urozmaicić wypowiedź.

2 p. za prawidłowe wskazanie dwóch celów

1 p. za prawidłowe wskazanie jednego celu

0 p. za odpowiedzi nieprawidłowe lub ich brak

Zadanie 10. (0-2)

Korzystanie z informacji	Rozpoznawanie rodzaju i funkcji środków językowych w tekście
--------------------------	--

Przykładowa odpowiedź:

A

Wyjaśnienie: Coś, co wywołuje wspomnienia.

2 p. za rozpoznanie środka językowego i wyjaśnienie jego znaczenia

1 p. za rozpoznanie środka językowego lub wyjaśnienie jego znaczenia

0 p. za odpowiedzi nieprawidłowe lub ich brak

Zadanie 11. (0-1)

Korzystanie z informacji	Odczytywanie sensu fragmentu tekstu
--------------------------	-------------------------------------

Przykładowa odpowiedź:

Kolekcjonerstwo może przerodzić się nałóg lub dziwactwo, gdy zbieracz uzależnia się od gromadzenia przedmiotów.

1 p. za poprawną odpowiedź

0 p. za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 12. (0-1)

Korzystanie z informacji	Rozpoznawanie zasad kompozycji
--------------------------	--------------------------------

Przykładowa odpowiedź:

Stanowi powrót do treści pierwszego akapitu.

1 p. za poprawną odpowiedź

0 p. za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 13. (0-2)

Korzystanie z informacji	Odtwarzanie i hierarchizowanie informacji
--------------------------	---

Przykładowa odpowiedź:

- zakup pojedynczego przedmiotu,
- poszukiwanie innych przedmiotów tego typu,
- nawiązanie kontaktu z innymi kolekcjonerami.

2 p. za wskazanie w prawidłowej kolejności trzech etapów powstawania kolekcji

1 p. za wskazanie w prawidłowej kolejności dwóch etapów powstawania kolekcji

0 p. za odpowiedzi nieprawidłowe lub ich brak

Temat 1. **Analizując podane fragmenty *Lalki* Bolesława Prusa, przedstaw postawy i zachowania ukazanych w nich postaci. Odwołując się do całości utworu, określ relacje między Stanisławem Wokulskim a arystokracją i wyjaśnij, co zdecydowało o ich charakterze.**

ROZWINIĘCIE TEMATU (można uzyskać maksymalnie 25 punktów)

- 1. Wstępne rozpoznanie fragmentów** **0-2**
 - a. wizyty Wokulskiego w domach arystokracji,
 - b. spojrzenie na arystokrację z perspektywy Wokulskiego,
 - c. niezwykłość sytuacji – zderzenie dwóch światów: arystokracji i Wokulskiego,
 - d. tematy rozmów: interesy, plotki, etykieta,
 - e. narracja trzecioosobowa.
- 2. Zachowanie i postawa Wokulskiego wobec arystokracji** **0-9**
 - a. dążenie do bliskości z arystokracją (miłość do Izabeli Łęckiej),
 - b. obcość i samotność w nowej rzeczywistości,
 - c. panowanie nad emocjami, chłodna obserwacja,
 - d. ironiczny dystans,
 - e. ostrość i trzeźwość spojrzenia,
 - f. oburzenie sposobem traktowania go przez arystokrację,
 - g. krytycyzm,
 - h. prowokacyjność,
 - i. demaskowanie świata pozorów,
 - j. poczucie własnej wartości, pewność siebie,
 - k. niezależność,
 - l. odwaga,
 - m. pogarda,
 - n. chłód emocjonalny (maskowanie uczuć),
 - o. autorefleksja,
 - p. przekora.
- 3. Zachowanie arystokracji i jej postawa wobec Wokulskiego** **0-7**
 - a. protekcjonalizm,
 - b. instrumentalne traktowanie,
 - c. skrywane poczucie wyższości,
 - d. zainteresowanie,
 - e. oburzenie łamaniem konwenansu (Florentyna),
 - f. gra pozorów,
 - g. przebywanie w salonie jako nobilitacja,
 - h. ambiwalencja postaw (jedni widzą dorobkiewicza, inni cenią go),
 - i. zabieganie o względy,
 - j. nieufność.
- 4. Przyczyny stosunku arystokracji do Wokulskiego.** **0 - 2**
 - a. pochodzenie jako kryterium wartości (przeświadczenie o własnej wyższości),
 - b. chęć wykorzystania ekonomicznej pozycji Wokulskiego,
 - c. akceptacja warunkowana odzyskaniem tytułu szlacheckiego,
 - d. tolerowanie ze względu na informacje o uczciwości w interesach,
 - e. pseudodemokratyczna poza.
- 5. Przyczyny stosunku Wokulskiego do arystokracji** **0 - 2**
 - a. świadomość własnej wartości,
 - b. pragnienie pokonania kompleksów,
 - c. traktowanie zbliżenia z arystokracją jako sposobu na zdobycie panny Izabeli,

- d. determinacja w dążeniu do celu,
- e. świadomość, że arystokracja to relikwyt przeszłości.

6. Podsumowanie

0-3

Pełne: np. Wskazanie na złożoność relacji, obustronną grę pozorów, wzajemną zależność – arystokracja gardzi Wokulskim, ale go potrzebuje, Wokulski ma krytyczny stosunek do arystokracji, ale szuka z nią kontaktu ze względu na miłość do Izabeli. (3)

Częściowe: np. wskazanie złożoności relacji o obustronną grę pozorów (2)

Próba podsumowania: np. wskazanie złożoności relacji (1)

Temat 2. Porównaj obrazy świata i związane z nimi uczucia bohaterów lirycznych w wierszach Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej *Wrażenia* i Władysława Broniewskiego *Middle East*.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (maksymalnie 25 punktów)

Punktacja

1. Określenie zasady zestawienia tekstów, np.:

0-3

- a. wiersze z tej samej epoki (okres II wojny światowej),
- b. liryka osobista; podmiot mówiący odautorski,
- c. oddalenie od kraju,
- d. uczucie alienacji i osamotnienia,
- e. tęsknota za ojczyzną, za tym co swojskie,
- f. nastrojowość,
- g. sytuacja liryczna: wyznanie.

Obraz obcego świata

2. *Wrażenia*, np.:

0-3

- a. Wielka Brytania,
- b. zamożny świat angielskiej wyższej sfery,
- c. stare domostwo, marmury i kominki, psy, golf,
- d. atmosfera rodziny, tradycji,
- e. ład, harmonia świata,
- f. spokój, monotonia życia, bezpieczeństwo,
- g. dostatek, komfort (służące),
- h. kontrast między angielskim porządkiem a swobodą, nieokiełznaniem natury.

3. *Middle East*, np.:

0-3

- a. Bliski Wschód (nazwy Palestyna, Syria, Irak, Egipt identyfikują egzotyczność świata),
- b. szlak bojowy żołnierzy generała Andersa (z przypisu),
- c. świat angielskiego porządku kolonialnego (*dzieje Made in Britain*),
- d. stabilność, trwanie, bezczas (*historia zamarła*),
- e. urok morskiego wybrzeża,
- f. egzotyczna natura (cyprysy, eukaliptus).

Bohater liryczny i jego uczucia

4. *Wrażenia*, , np.:

0-6

- a. emigrantka,
- b. żali się na swój los,
- c. nie identyfikuje się z angielską codziennością,
- d. czuje się obco (*jakież to wszystko cudze*),
- e. ma świadomość kruchości panującej tu harmonii (*na ileż lat szczęścia liczyacie?*),
- f. jest doświadczona przez życie, ale nie chce pouczać Anglików,

- g. odczuwa smutek, nostalgię,
- h. przyroda daje jej poczucie przynależności,
- i. ma poczucie niezależności, odrębności (*bezpańskie, cygańsko-polskie*),
- j. odnajduje w naturze obraz utraconej Polski, uniwersalny wymiar losu tułacza,

5. Middle East, np.:

0–6

- a. żołnierz na obczyźnie,
- b. odrzuca obcy mu świat,
- c. buntuje się wobec swojego losu,
- d. egzotycznej przyrodzie przeciwstawia swojskość polskiej natury (*wolę brzozę niż eukaliptus, sosny tutejsze – nie te, kwiaty tutejsze – nie tamte*),
- e. konfrontuje spokój świata bliskowschodniego z walką toczoną w Polsce (*tutaj historia zamarła – tam Warszawa skacze do gardła*),
- f. ma poczucie bezsilności wobec dramatu ojczyzny,
- g. przeżywa męki bezczynności,
- h. tęskni, chce wrócić do kraju,
- i. odczuwa smutek,
- j. wypowiada się bardzo emocjonalnie.

6. Wykorzystanie kontekstów (np. historycznoliterackiego, estetycznego, ideowego) 0–1

7. Podsumowanie

0–3

Pełne: wskazanie podobieństw: wykorzystanie motywu pielgrzyma-tułacza, ukazanie obcości w świecie człowieka zdeterminowanego przez historię, wykorzystanie opozycji (antytez): swoje (rodzime) – cudze (obce), tutaj – tam.

Wskazanie różnicy: refleksyjny charakter wiersza Pawlikowskiej, emocjonalny charakter wiersza Broniewskiego. (3)

Częściowe: wskazanie podobieństwa i różnicy. (2)

Próba podsumowania: Wskazanie podobieństwa lub różnicy. (1)